

Ionesco orrszarvúi

FEUILLETON - LXVI. évfolyam, 34. szám, 2022. augusztus 26.

Ha az irodalomban és filmben megjelenő állatok immár nemcsak allegóriák, hanem önmaguk is, akkor a színpadon vagy épp a háttérben dobogó-fújtató-tülkölő orrszarvúk sem csak négy lábon, pontosabban négy páratlanujjú patán járó allegóriák. Az emberek és állatok közötti viszony keretében is olvashatóvá válnak, mint annak a mechanizmusnak a részei, amelyet Giorgio Agamben antropológiai gépnek nevezett. Mivel nincs olyan szubsztanciális tulajdonság, amelynek alapján az ember megnyugtatóan, egyszer s mindenkorra megkülönböztethető volna az összes többi (állati) létezőtől, ez a diskurzusokból és ábrázolásokból álló gépezet teszi lehetővé az ember (ön-)felismerését, folyamatosan kitermelve az ember és az állatok közötti különbséget és megkülönböztetést. Ionesco darabja ennek a gépezetnek a működését demonstrálja; az első felvonásban szinte halljuk a fogaskerekek kattogását, ahogy a kisváros egyik terén hétköznapi tevékenységeikkel foglalatосkodó szereplők beszédcselekvései egyúttal az ember és így a nem-ember (az orrszarvú és az orrszarvúság) „megképzését” hajtják végre.